

# J E L E N K Ö R.

7. szám.

Pest szerda január 22dikén.

1834

Foglalat: Magyar és Erdélyország (jan. 14—15ikén orsz. ülések. Kinevezések. Kir. kam. tud. Marosszék közgyűlése. Magy. n. Muzem gyarapodásai 1833ban B. János áthalála). Franciaország (doctrinairek; Gazette; fölírás-javaslati viták; Garnier-Pagés. Lafayette, Odilon-Barrot, Thiers beszéd-töredéki; parl.-reform párt). Spanyolország (Zavala ütközeti tudósítása; Quesada; nevezetesb esaták; madriti hírek). Németország (vámrendszer; coblenzi kereskedőkamara tagjai; Stanhope és Hauser). Amerika (délamerikai 's ujjorki levelek). Törökország (a' szultán hattischerif-je a' Szerbekhöz). Elegyhírek. Gabonaár. Pénzkelet.

## MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban f. hón. 14kén mind a' két tábla orsz. ülést tartott, a' 149iket. A' RRnél, miután, némelly követ urak némi igazításokat kívántak a' naplókönyvbe hibásan iktatott mondásaik iránt: legelől is fölvétetett egy újabb üzeneti javaslat az előleges sérelmekre királyi választ sürgető fölírás tárgyában, melly csak hamar egyes akarattal helybenhagyatván, utána egy másik üzenet és fölírás javaslata került tanácskozássra, melly a' közelebb (jan. 3kán költ) leérkezett k. válaszra felelőleg a' kerületekben, mint szokás, már eleve meghányatott 's elfogadtatott; 's most is, ámbár hosszú vita után újra jóváhagyatott, 's a' sürgető fölírásbeli üzenettel együtt nyomban a' fő táblához utasított. A' fő RR. egyiket sem fogadák el. Az elsőre névszerint visszaüzenni határozzák: hogy miután a' sürgető fölírás belső tartalmában megegyeznek 's egyedül szavak iránt forog fel némi nehézség: méltóztatnának a' ns RRek kezdeményi jogoknál fogva olly alakban szerkeszteni a' fölírást, melly mind kettőjökre nézve elfogadható legyen. A' másik fölírás tárgyában egy lélekkel fölszólíttatni határozzatnak a' RRek, hogy attól álljanak el. 'S ez értelemben a' válaszüzenetek szerkesztetése a' nádori ítélőmesterre bízott. — Más nap ujjolag mindkét táblánál orsz. ülés tartatván, a' fő RR. a' tegnap határozott válaszkok javaslatit olvastaták föl 's kis módosítással elfogadván a' RRhöz átküldék. Ezek némelly pótlék-utasításokkal foglalatoskodtak, mellyeket néhány követ urak megyéiktől különféle tárgyakra nézve későbbben kaptanak, 's most a' tárgynak már eldöntött volta miatt naplókönyvbe iktatandáskép előadtak. Ezek után fölvastattak az általérkezett válaszkok 's leírásra rendeltetvén a' tábla eloszlott. 16kán kerületi ülésben az első válaszüzenet vétetett vizsgálat alá.

Ő cs. kir. Fölsége mult hónap 2kai legfelsőbb határozata szerint haditárnok Esterházy Miklos hg. elhunytá által megürült m. k. nemes testőrségi kapitányságra 's a' vele kap-

csolatban járó ország-báróságra, lovassági general báró Splényi Ignácot méltóztatott kegyelmesen kinevezni. A' báró ur ezen új hivatala tulajdonságában f. h. 15kén a' hitet Ő Fölsége kezeibe le is tevő, 's utána mingyárt a' ns. testőrségnek mint kapitány, mostani helyettes es. k. főudvarmester, különben főudvari marsal hg. Colloredo-Mannsfeld által, bemuttattatott.

Cs. kir. Fölségünk jan. 10kéről költ legfelsőbb kézírata szerint general-örnagyt báró Hrabowszky Jánost a' vas-korona ausztriai es. rend második osztályával volt kegyes fölsruházní.

A' nagymélt. m. k. u. Kamara Buccariban megüresült 30ad és sóperceptoris tisztségre helybeli ellenőrt Guretich Vinczét; varasdi 30adhivatali irnokságra eddig Lupinyákon 30di utlevél-vizsgáló Rajakovich Gábort; Lupinyákra utlevél-vizsgálóvá eddig Rác-Kanizsán 30adi kerülő Schneidt Józsefet; Kocsányba vám- 's 30adi perceptorisra eddig Hrosinkauban volt vám- 's 30adi ellenőrt Mayer Vilibáldot nevezé ki. (K. kam. tud.)

M. Vásárhelyen mult dec. 18kán nyílt meg ns. Marosszék közgyűlése udv. tanácsnok 's kir. táblai helyettes előlülő Nopcsa Elek ur előlülte alatt. Ezen gyűlés czélja csupán tisztújításra levén szoritva, csak is az ezzel szorosabb kapcsolatu tárgyak vétettek vitatás alá. E' törvényes választás következésiben az alsóbb hivatalokat elmellőzve, fő királybirói hivatalra: reformatusok résziről gr. Toldalagi Ferencz ur 1082, katolikusokérol Gál József ur 478, unitariusokérol számfelettes kir. táblai közbiró Gálfabri Elek ur 486 szóval választattak. Érdekes vala látni a' vitatott tárgyak iránti részvét azon élénkségét, mellyel a' közönség a' közdolgok folyamatát huzamosan kísérte; 's azon rendet, mellyet az ősi joga gyakorlására nagy számmal összegyűlt nemes székelység, a' kikerülhetlen tolongás alkalmatlansági között is, lehetőségig föntartani szembetűnőleg elég erkölcsi erővel bírt. A' tisztelt kir. táblai előlülő ur isméretes ügyességgel, próbált előrelátásu okossággal vezeté

a' gyűlés folyamatját, kivánt czél felé, 's ez által a' törvényes rend biztosságában egy boldog jövődö kezességét tekintö RR. hálás köszönetére is magát valóban méltóvá tette, 's a' t.

Pestbuda: A' magy. nemz. Muzeum 1833ki gyarapodásai: 1) jan. 28kán méltóztatott Nádor es. kir. Fönsége Pozsonybul a' nemz. Muzeumnak a' Törökországhoz tartozó boszniai Argentína nevü pr.barátok provincialisátul aján-dékozott 's Boszniában talált régi 5 byzanti aranyat, 99 különféle római nemzetség, 's császárok pénzeit; továbbá 128 római rézpénzt, és 14 kis vésett római gyürü-követ leküldeni; 2) febr. 1sőjén kapta meg a' nemz. Muzeum Nádor ö Fensége által Német-Ujváron Vas vmegyében lakó Tárnok Aloiz ur bőkezűségéből következő régiségek 's ritkaságokat: a) Attila 1ö hun király ezüst emlékpénzét 441 évszámmal; b) 170 nevezetesb nemzetség czimereit a' 17ik századból; c) 12 darab rézmet-szést a' 17ik századból, mellyek közt nevezetes Schwarzenberg Adolf grófnak (ki Györ városát a' török járom alul fölszabaditá) mellképe; d) 7 darab részint kéziratot, részint kézrajzot, mellyek közt figyelmet érdemlőb-bek a' szász hercegek tulajdon kéziratái és Schviley Robert perzsa követ képrajzolatja a' 17ik századból. 3) Aug. 13kán küldé meg Nádor ö Fensége Markovics Péter ur budai polgár és lakos ajándékát, bold. Czövek Ist-ván ur által magyarosított Verböczy Hármaskönyvét 's Kelemen néhai mayar jogtanítónak a' pesti kir. tud. Egyetemenél a' magyar jogról irt munkáját magyarosítva. Mind a' két munkát kéziratban; 4) oct. 19kén vettem által Nádor ö Fensége kegyes parancsa szerint a' nagymélt. m. k. budai Kamara taksálati hivatalátul 4 darab római nemzetségi ezüst pénzt, mellyeket az Erdély Szilágy-somlyói sötiszt-ségi ellenör Prik János ur maga pénzén vásárolt egy Kosztyin nevü szilágy-somlyói lakos asszonytul, ki a' fenmondott pénzeket a' Kraszna folyó partján találta; 5) nov. 21kén fens. nádori parancsnál fogvást a' nagymélt. m. k. budai Kamara taksálati hivatalában vettem által következő régi pénzeket egy Bel-örvényesen t. Bihar vmegyében Vathum Flora nevü oláh lakos által talált kincsből: a) Sze-lim török császár 1566 évbéli aranyát; b) Xik Fülöp spanyol király 1650 évbéli ezüst tallér-ját; c) János Kázmér lengyel király 1658 évbéli ezüst máriását; d) 1ö Leopold római császár, magyarok és csehek királya 1677ki ezüst máriását; e) János Fridrik brandenbur-

gi márkgróf 1617ki ezüst máriását, 7 fr. 25 kr. pengő váltóság-dij mellett; 6) nov. 3kán kapta meg a' nemz. Muzeum ritkasági tára azon remek üveg poharat, mellyet sz. kir. Ujvidék városa polgárja 's üveges-mestere Bakalowitsch Péter ur maga készíté 's három hires tudós mellképével diszesite, u. m. Obradovics Dositheus hires szerviai tudóséval, Raics János tud. archimandritáéval, és Sztoikovics Athanáz tudós magyar hazánkfia 's most Rusziában lakó collegialis tanácsnok és sz. Wladimir rendbéli vitézével. Pest ján. 15kén 1834.

*Halitzky Antal,*

a' m. nemz. Muzeum első örje.

Egy városbul mult esztendőben decem-ber 18dikáról következő irnak: „Egy ide-való szabó, kiseded czéhmester, torok-dagana-tban rosszul lesz, meghal, az orvosok is annak találják, koporsóba teszik, 48 óra mul-va temetik 's a' becsületes szabó-czéh viszi az ugy nevezett sz. Mihály-lován vállakon; a' temető ajtajánál olyan négy szabóra jutott a' vitel, kik közül 3 igen magas, egy pedig igen törpe vala, — a' czinterem-ajtónál a' küszöb rostélyos volt szokás szerint; ajtó közt a' törpe szabó lába becsuszván a' rostély közé, odaszorul 's a' koporsót elejtik; a' koporsó-fedél gyöngén levén leszögezve leesik, 's a' halott belöle kifordul hasra; midön kapkod-nak hozzá hogy visszafordítsák, látják hogy a' halott véres tajtékot tur 's amint kopor-sóba vissza akarnak tenni, megmozdul; ki-veszik tehát, kitisztogatják 's megmossák száját 's ö egészen föleszmélve noha gyön-gén de még is saját lábán ment haza, más nap pedig többé semmi baja sem volt. De volt bezzeg a' feleségének! ez a' temetőből házamenet, mivel különben férjével rosszul élt, szüntelen szidta a' kis szabót, hogy miért nem vigyázott magára és miért ejté el a' ko-porsót. A' holtuak torok-gyikja volt, melly a' zökkenésre megfakadt, 's a' szenvedő utána jobban lett. Az ásott sirt azonban nem engedé bétöltetni, hanem legényivel másnap kopor-saját odavitte, bétemette 's ezt irta fölibe:

B... János szabómester koporsója itt nyugszik,  
Maga pedig felesége bosszujára bort iszik. —“ E. H.

#### FRANCZIAORSZÁG.

Páris jan. 2. — Már gyakran szóltak a' hírlapok egyenletlenségről Soult marsal 's a' doctrinaire ministeri rész közt a' tanácsban. — Ha a' doctrinaire ministerek egyedül Lajos-Fülöp teremtményei volnának, ha minden ön-állást elvesztettek volna, semmi érdek sem

mutakozna tanácsnak — de az is fejdelemne áldozták rályéval csületes tenni, vag léptek, 's hetni ebbö zen férfiak összeütkö Odilon-Ba Fülöpöt m lébe tenni pes illyer hatnának legendö hogy a' dó szeller vállalni m Garn elnök (pra le Arbois választói polgárra. A' Gazett damehoz, röl szere azt hiszi, deauxi hg lensége s szerencse hódoló sz írva. — A' zett napja makor Ga cai szeller ministerium ministersé fayette vi dolkozásu elbocsáttat i. egyenes telre. A' I szakra ve zeti örség veres szába azon szaba zeti örség kodtak a' ni. A' saj hadsága, törlettek u saságokat

mutatkoznék irántok. Bizonyos, hogy ezek a tanácsnak nem lelkei, mert ez Lajos-Fülöp; — de az is bizonyosnak látszik, hogy ők ezen fejdelemnek igazi gondolkozásukat sehol sem áldozták fel, 's a' hol gondolkozásuk a' királyéval összeütköznek, belátásukat mint becsületes férfiak bizonyosan kellővé tudnak tenni, vagy kilépnének. Minthogy vissza nem léptek, 's híre sincs kilépendésöknek, kivethetni ebből, hogy Lajos-Fülöp politikája ezen férfiakat kiméli 's gondolkozásukkal igen összeütközni nem ohajt. — A' mi Dupin vagy Odilon-Barrot urak törekvésit illeti, Lajos-Fülöpöt megsemmisíteni, 's a' követházat felébe tenni, a' mostani kamara épen nem képes ilyen szerepet játszani, 's évek folytathatnának le, míg olly kamara lépne föl, melly elegendő uralkodói talentomot egyesítene, hogy a' középosztályban (polgárság) uralkodó szellem, 's érdekek mellett illyesmit felvállalni merjen. —

Garnier-Pagès ur jan. 2ikán a' követházi elnök (praeses) bureaujában egy kérelmet tett le Arbois (Jura megye) lakosaitól, melly a' választói jog kiterjesztését kívánja minden polgárra. E' kérelmet 1227en irták alá. — A' Gazette jan. 2ik lapjába bevezetésül Madamehoz, fíjához, 's a' royalistákhoz részéről szerencse-kívánatot iktata. Ezen hírlap azt hiszi, hogy Madamenak és fíjának (bordeauxi hg. v. is V. Henriknek) egyetlen ellensége sincsen, de barátja sok. Különb szerencse-ohajtása a' régi francia etiquette hódoló sztiljében a' legmélyebb alázattal van írva. — A' felírás-javaslatról jan. 3. 's következő napjain a' követházban tartott viták alkalmakor Garnier-Pagès (isméretes republicai szellemű követ) egybehasonlítá a' Lafitte-i ministeriumot a' mostanival. Dupont de l'Eure ministersége alatt úgy mond, midőn még Lafayette vivé a' kormányt, nem merék gondolkozásukat kimondani. Azokat csak Lafitte elbocsáttatása után nyilvánították, midőn t. i. egyenesen választottak eszközöket a' kivitelre. A' kormány a' jogutát elhagyja, 's erőszakra vetemül; városhajduk léptek a' nemzeti őrség helyébe, melly Lafayette alatt fegyveres kézzel mindent tehet. Erre a' szónok azon szabályokra emlékeztet, mellyek a' nemzeti őrséget több helyen érték, mert vonakodtak a' stathatalom szigorúságához állani. A' sajtó, a' gondolkozás és oktatás szabadsága, 's az egyesülhetés joga (jusa) eltorlítottak úgy annyira, hogy még asszonytársaságokat is mint veszélyeseket üldöztek, 's

jajt mond az országra, hol nem mindnyájan egyenlők a' törvény előtt, 's melly kivételek által kormányoztatik. Az erkölcsi bel szükség és kül kötelesség közé teszi az az embert. Ezt mondá a' lyoni zavarok okának is. — Csak érdekeik való képvisellete szükséges nekik. E' végett a' nép-tömegekhez (massákhoz) kellett volna fordulni. De némelly urak u. m. kiket a' restauratio farkának nevezhetnék (Guzot 's Broglie ministerekre néznek 's nevetnek) a' nemesség 's papság privilegiumit szeretnék ismét helyre állítani; a' mi még is lehetetlen. Az ország, 's nevezetesen a' dolgozó nép ohajtása mind inkább az általános választási jog 's a' t. — Fulchiron ur védelmezé a' gyárbirtokosakat, 's azt akará bebizonyítani, hogy a' dolgozó népet nem nyomják, 's hogy az (a' dolgozó nép) épen nincs rossz állapotban. — Chapuis-Montlaville pedig az egész felirási javaslatot csak bökölésnek és szidalomnak nevezi olly független férfiak ellen, kiket a' robespièrre-i gondolkozás ráfogatása által a' nép előtt le akarának alacsonyítani. (iszonyu lárma a' centrumban). Mi a' ministereket illeti, ők az országot elárulták. Ennél fogva csak a' restauratio 's haladás közt választhatni. — Vienne t védelmezé a' felírás szerkezetét. A' népnek úgy mond nem az kívánsága, mit örömezt rá tolnának, 's néhány ezer nyugtalan fő kedviért Franciaország csak meg nem indíthatja sergeit. — Lafayette szemére veti a' kormánynak, hogy a' népek ügyét mindenütt elhagyta, Lengyel-, Olasz- 's Németországban a' be nem avatkozás alaptételével együtt. A' spanyol patriotákat úgy mond nem engedik haza térni. A' polgárok jogai lábba tapodtatnak. A' való republicanismus nem egyéb mint a' népfölséghez, az elidegeníthetlen emberjogokhoz ragaszkodás; a' népfölség magasb minden kormányalaknál (Regierungsform). A' mi azon kifejezést illeti, mintha a' dolgok jelen állapotját én, „a' legjobb republicának“ neveztem volna, be fogják látni, hogy én az amerikai oskola növendéke, Washington barátja, azt soha sem mondhattam. — Végre „én úgy mond, ki 1792ben a' szabadságot kénytelen voltam a' republica ellen védelmezni, a' monarchiát a' szabadság ellen védni soha sem fogom. — Persil hevesen siet a' szöszékre (a' centrumban: csitt, csitt, halljuk) ő, úgy mond a' juliusi revolutio embere, barátja a' sajtószabadságnak is, de ki csapongásit korlátoztatni ohajtja. Végre azt mondja, hogy a' társaság egyik osztályának

sem kell, t. i. se gazdagnak se szegénynek a' másik kárával kedvezni. — Guizot a' nyilvános oktatási minister, miután kimondá, hogy a' kormány a' kamara többségének fog engedni, azt állítá, hogy a' párisi erősítvényektől tartó félelem gyermekes rettegősködés. Nekem magamnak sincs meghatározott nézetem a' dolog felől, 's a' tervre semmi nyomosságot sem teszek. Vagynak idők, mellyekben különben jó vállalatokat sem szabad végre hajtani, de elő fognak azok ismét vétetni, ha a' nyilvános vélemény felvilágosultabb lesz. (mozgás). A' mi Persil urat illeti, rendülhetlen bátorságát magasztalom kell; 's noha kamarai alelnökségre jutását előmozdítám, politikájával még sem egyezem meg. Így a' juryre (eskütt székre) nézve sem vagyok egy szempontu vele.

A' válaszfelírás felett következő helyek nevezetesek még Mauguin jan. 3ki beszédéből: Megtudom magamnak azon érzést magyarázni, melly minden mást legyőz. Franciaországnak nyugalomra van szüksége. Ha visszaéléseket kell eltörlni, azt az ország a' követválasztás, a' kamara pedig követei által tegye. Ha a' ministerium utjából félre tér, vezessük vissza. Azon erős szándékban, hogy julius-adta intézvényinket minden megtámadás ellen őrizzük meg, szívesen megegyezem. De megtartották e a' ministerek a' képviseleti rendszert egész tisztaságában? Én a' válaszfelírás mellé állok, mert az a' ministerek ellen szól. — A' ministerium nincs a' kamara többsége mellett, mert olly törvényjavaslatokat ajánl, mellyeket a' kamara többsége visszavetett. Vagy talán onnan véli a' ministerium magát a' kamara többsége mellett, minthogy a' Bastille-javaslatot (mozgás a' centrumban) ismét előterjeszteni nem meri. Ezután Persil urnak felel, 's Kergorlay dolgában tartott beszédéből helyet olvas fel, melly spanyol inquisitóra mutat. Abból csak azon egyetlen következtést huzhatni, hogy az eskütszéket meg kell szüntetni. Megmutatja a' szónok ezután, hogy a' ministerium Persil ur elveivel megegyez. A' hallgatva adott szavazat, a' tisztek vak engedelmissége mint elvek vannak felállítva. Ezen elveket kimutatá a' ministerium, midőn két ellene szólott követet, hivatalából kiiktatott. Ő, ugy mond, nem akar aristokratiai monarchiát, hanem egyenlőségen épültet. Az aristokratia többé nem Franciaországba való, 's azt itt mindenütt, hol mutatkoznék, bizonyosan le fognak rontani. Így, 's ez úton a' ministe-

rium zendülésre vezet. Végre Persil ur a' többek között még azt is mondá: hogy a' királyi ügyvéd (Ō) ha csak munkátlanságra nem akarja magát kárhozottatni, gyanuból kénytelen üldözését üznie. — Jan. 4ikén Lamartine ur a' keleti kérdésre nézve azt jegyzi meg, hogy az ezt említő szakasz, az európai háboru vagy béke magvát rejti magában. Oroszország szándéka Törökország iránt még nincsen tudva; de az bizonyos, hogy Törökország a' feloszláshoz közel van. Ezt meg is mutatni igéri. A' szakasz ugy mint van, könnyen protocollumokra vihet, 's azok háborura, melly Európa kincseit 's népességét könnyen elhelyelheti; ha pedig az emberi szellem fejlődési, 's a' felvilágosodás haladása oldaláról tekintti a' kamara a' keleti kérdést, minden álgyszó nélkül olly következményekre juthatnánk, millyeket a' politika várhat. Ezen cikkelyt ő így ohajtaná: „Mi bizunk benne, Főlséged gondja magas lépcsőjével, mellyet a' keleti dolgok megkívánnak, közvetlen alkudozásokra fog lépni, hogy az európai egyensuly felbomlásának elejét vegye; nehogy olly eset, melly az egész világ alakját megváltoztatni, 's a' civilisatio uradalmát kijebb kész terjeszteni, haszontalan háborúra, 's emberiségi szempontból sikertelen küzdelemre legyen jeladás. — „O dillon-Barrot ur: A' válasz-feletti vita fontos kezd lenni. De valóban illik is az országnak megmutatnunk, hogy itt véleményünk kimondása végett vagyunk. Örömmel láttam azon türelmet, mellyel a' kamara különféle szölkö nyilatkozásit fogadá. Ez parlamentarizmus erkölcsink (szokásink) jele. — A' képviseleti kormány nem tanácskozási (consultativ). Hogy mondhatják a' ministerium azután, hogy a' kamarával megegyez, ha a' képviseleti kormányról más nézete van? Szükség tehát, hogy e' tekintetben még egyszer nyilatkozzék. A' ministerium némelly törvényjavaslati által maradó törvényt fogva határtalan hatalmat kívánna tőlünk. Ezt a' párisi erősítvényekben mondá ki. Nem akarom himni, hogy azokat szabadságink ellen lenne fordítandó; de olly időben tevé azt, mikor a' szószéken hangos biztosításokat hallánk az általános béke fennmaradásáról. Még komolyabb szemrehányást érdemel a' ministerium, hogy a' statushatalom a' követválasztásokba avatkozik. Okajtom, nyilatkozzék meg a' ministerium: vajjon érdekek befolyásával, vagy a' választó collegiumokban (gyűlésekben) szólva kíván e' a' választásokba avatkozni? Ha a' kamara az

ország szav  
lenségét ink  
zugságot ne  
ni. A' kama  
tisztviselő  
bűnhődés,  
tik. Hivatal  
lyek, mint  
is, némi ha  
selejtéből  
sejdtítetnek  
latkozásán,  
ból kell ül  
csos néha  
máskép gon  
Szükséges  
viseletet sz  
hogy a' mo  
mezni nem  
azt hiszem  
a' szabadsá  
igy én min  
kodó, hisz  
védelmezni  
darabig fél  
reskedési  
egyenlő el  
tudós léte  
mány rend  
crata elvei  
én mindig  
ják, a' min  
vel; arra  
szavazat e  
kérdézik?  
gunk jelen  
varja meg  
teljesültek  
ben ígérke  
pengeti tö  
szót a' bel  
tottuk fen  
vagyunk g  
gemäss)  
Franciaor  
lyek azt m  
nemzetiség  
kötelesség  
ban, Sch  
tagadás)  
csak Marc  
lékeznek.  
Fran  
meg fenye  
mányt aka

ország szavát fejezi ki, a követek függetlenségét inkább kellene tisztelni, ha csak hazugságot nem akarnak a törvénybe csusztatni. A kamara sértve van, ha a követ mint tisztviselő bűnhődik. Ezen méltóság nem csak bűnhődés, de jutalmazás által is kockáztatik. Hivatalok, rendszalagok osztattak ki, mellyek, mint himi akarom, ha megérdemlették is, némi hajlásokra mutatnak, 's a követ viseletéből hivatalra jelettetést (candidatiot) sejdítetnek. Csudálkozik továbbá Persil nyilatkozásán, hogy a status-ügyvédnek gyanúból kell üldöznie. Épen a politikában tanácsos néha az előzvényeket elnézni tudni; ki máskép gondolkodik, nincs politikai fogása. Szükségesnek mondja továbbá a nemzeti képviselést szélesre kiterjesztetni. Mondották, hogy a monarchiát a szabadság ellen védelmezni nem fognak (Lafayette); de részemről azt hiszem, hogy melly napon a monarchia a szabadságtól megválnék, el is veszne, 's így én mint az öröklő monarchiához ragaszkodó, hiszem, hogy azt a szabadságnak kell védelmeznie. — (lármás mozgás, az ülés egy darabig félben szakad) Thiers ur a kereskedési minister: Igaz, a ministerium nem egyenlő elemekből van alkotva; de hogy én tudós létemre a ministeriumban ülök, a kormány rendszerére mutat. Mondják, én demócrata elveimet megváltoztattam; az nem igaz, én mindig a monarchia embere voltam. Mondják, a ministerium nincs a kamara többségével; arra szó sem kell, mert ezt az első szavazat el fogja határozni. Rendszerünket kérdezik? mi azt feleljük: ez okozta országunk jelen boldog állapotját. De épen ez zavarja meg az oppositót, mert jóslati nem teljesültek. Magok ezen urak mérsékletben ígérkeznek szólani. Még Mauguin ur se pengeti többé a háborút. Gyakran tesznek szót a béke és rend fenmaradásáról. Mi tartottuk fen mind a kettőt. Mi, uraim, megvagyunk győződve, hogy korszerűleg (zeitgemäss) cselekszünk (nevetés és zugás). Franciaország a szabadságot népekre, mellyek azt meg nem érdemlik, nem tolhatja; ha nemzetiségek veszélyben forognak, tudjuk kötelességünket. Így tettünk Spanyolországban, Schweizban és a keleten. (Mozgás és tagadás) Midőn háborúról van szó, örömet csak Marengóra, Waterloora soha sem emlékeznek. (Folytatása következik.)

Franciaországban most a republicainál meg fenyegetőbb párt vagyon, melly a kormányt akarhatja ellen magával ragadja, tudni

illik a parlamenti reformra törekedési; ez azon sark, mellyen fordul meg Franciaországban most minden oppositio. Ezen reformkérdést eredetileg a Gazette támasztá, melly általánosan minden francziának, 's mindenütt szójogot kívánt. — Lassanként kivették ezen időből (eszméből) a mi benne okos és alkalmazható volt, 's most az általános szójogra reformrendszert következtetnek, melly által a választás, és választathatás censusa lejjebb tétetnék, 's így, a földbirtokon kívül capacitások (értelmes fők) is lennének választók- 's választathatókká.

Toulousi levelek szerint ezen város barmorvos-intézete (Veterinaria) komoly háborgások helye volt. — Lascases 's Bertrand gen. mint mondják, magára vállalá visszahuzatási indítványát azon törvénynek, melly a Bonaparte-ház tagjait Franciaországból száműzi, a kamara bureaujában letenni. Beranger, Vial, Maugin, Salverte 's Cormenin urakat mondják támogatóinak. Ha némelly hírlap állításainak hihetni, Dupin és Thiers uu. kedvezőleg nyilatkoztak fölöle. — Lelewel lengyel tudós, ki most Brüsszelben visszavonultan él, numismatikai munkája kiadásával foglalatatos, mellyhez a rezeket (réztáblákat) saját vezérlete alatt metszik. — Rossi gróf (az ismért Sonntag énekesné férje) 9 hónapos távollét után dec. 29ikén érkezett Hagába mint sardiniai ügyvivő a németalföldi udvarnál.

#### SPANYOLORSZÁG.

Zabala, mint V. Károly biscayai hadainak generálja, 's azon tartományban kormányzó választottság tagja hivatalos tudósítást küldte a guernicai ütközet felől a választottság elnökhöz, melly így következik: „Seregim igen fontos okokból hatalmokban kerítvén 5 személyt, kik monarchiánk elleni tulságos szellemükről eléggé ismeretesek, 's kik most már főszállásomon fogva, de állapotjukkal férkezhető kiméletben 's tiszteletben tartatnak; az ellenség is részéről mintegy 6—700ig menő hadlábát küldte ki Mungniaba, hogy nemzetségem tagjait elfoghassa, mi meg is történt. Az én négy fiam fogságra hurczoltatott. Másnap 20kán, ugyanazon hadláb, seregim állása felé Apriatának nyomult 's fíjaimat az előrendben viteté ellenünk. Gondolja el excád azon kinos helyzetet, mellyben illy körülmény közt szenvednem kelle; ha vezéri kötelességemnél fogvást megtámadom az ellenséget 's tüzet adatok reá, fiaim halnak legelső aldozatul el. Nem vala mit tennem tehát, mint fortélyhoz nyulni, hogy általa mind atyai mind vezéri kö-

sem kell, t. i. se gazdagnak se szegénynek a' másik kárával kedvezni. — Guizot a' nyilvános oktatási minister, miután kimondá, hogy a' kormány a' kamara többségének fog engedni, azt állítá, hogy a' párisi erősítvényektől tartó félelem gyermekes rettegősködés. Nekem magamnak sincs meghatározott nézetem a' dolog felől, 's a' tervre semmi nyomosságot sem teszek. Vagnak idők, mellyekben különben jó vállalatokat sem szabad végre hajtani, de elő fognak azok ismét vétetni, ha a' nyilvános vélemény felvilágosultabb lesz. (mozgás). A' mi Persil urat illeti, rendülhetlen bátorságát magasztalom kell; 's noha kamarai alelnökségre juthatását előmozdítám, politikájával még sem egyezem meg. Így a' juryre (eskütt székre) nézve sem vagyok egy szempontu vele.

A' válaszfelírás felett következő helyek nevezetesbek még Mauguin jan. 3ki beszédéből: Megtudom magamnak azon érzést magyarázni, melly minden mást legyőz. Franciaországnak nyugalomra van szüksége. Ha visszaéléseket kell eltörlni, azt az ország a' követválasztás, a' kamara pedig követei által tegye. Ha a' ministerium utjából félre tér, vezessük vissza. Azon erős szándékban, hogy julius-adta intézvényinket minden megtámadás ellen őrizzük meg, szívesen megegyezem. De megtartották e a' ministerek a' képviseleti rendszert egész tisztaságában? Én a' válaszfelírás mellé állok, mert az a' ministerek ellen szól. — A' ministerium nincs a' kamara többsége mellett, mert olly törvényjavaslatokat ajánl, mellyeket a' kamara többsége visszavetett. Vagy talán onnan véli a' ministerium magát a' kamara többsége mellett, minthogy a' Bastille-javaslatot (mozgás a' centrumban) ismét előterjeszteni nem meri. Ezután Persil urnak felel, 's Kergorlay dolgában tartott beszédéből helyet olvas fel, melly spanyol inquisitióra mutat. Abból csak azon egyetlen következtést huzhatni, hogy az eskütszéket meg kell szüntetni. Megmutatja a' szónok ezután, hogy a' ministerium Persil ur elveivel megegyez. A' hallgatva adott szavazat, a' tisztek vak engedelmessége mint elvek vannak felállítva. Ezen elveket kimutatá a' ministerium, midőn két ellene szólott követet, hivatalából kiiktatott. Ő, ugy mond, nem akar aristokratiai monarchiát, hanem egyenlőségen épültet. Az aristokratia többé nem Franciaországba való, 's azt itt mindenütt, hol mutatkoznék, bizonyosan lefognák rontani. Így, 's ez úton a' ministe-

rium zendülésre vezet. Végre Persil ur a' többek között még azt is mondá: hogy a' királyi ügyvéd (Ö) ha csak munkátlanságra nem akarja magát kárhozatni, gyanuból kénytelen üldözését üznie. — Jan. 4ikén Lamartine ur a' keleti kérdésre nézve azt jegyzi meg, hogy az ezt említő szakasz, az európai háboru vagy béke magvát rejti magában. Oroszország szándéka Törökország iránt még nincsen tudva; de az bizonyos, hogy Törökország a' feloszláshoz közel van. Ezt meg is mutatni igéri. A' szakasz ugy mint van, könnyen protocollumokra vihet, 's azok háborura, melly Európa kincseit 's népességét könnyen elnyelheti; ha pedig az emberi szellem fejlődési, 's a' felvilágosodás haladása oldaláról tekintti a' kamara a' keleti kérdést, minden álgyszó nélkül olly következményekre juthatnánk, millyeket a' politika várhat. Ezen cikkelyt ő így ohajtaná: „Mi bizunk benne, Főlséged gondja magas lépcsőjével, mellyet a' keleti dolgok megkivánnak, közvetlen alkudozásokra fog lépni, hogy az európai egyensuly felbomlásának elejét vegye; nehogy olly eset, melly az egész világ alakját megváltoztatni, 's a' civilisatio uradalmát kijebb kész terjeszteni, haszontalan háborúra, 's emberiségi szempontból sikertelen küzdelemre legyen jeladás. — „Odillon-Barrot ur: A' válasz-feletti vita fontos kezd lenni. De valóban illik is az országnak megmutatnunk, hogy itt véleményünk kimondása végett vagyunk. Örömmel láttam azon türelmet, mellyel a' kamara különféle szólók nyilatkozását fogadá. Ez parlamentaris erkölcsink (szokásink) jele. — A' képviseleti kormány nem tanácskozási (consultatív). Hogy mondhatják a' ministerium azután, hogy a' kamarával megegyez, ha a' képviseleti kormányról más nézete van? Szükség tehát, hogy e' tekintetben még egyszer nyilatkozzék. A' ministerium némelly törvényjavaslati által maradó törvénynél fogva határtalan hatalmat kívánna tőlünk. Ezt a' párisi erősítvényekben mondá ki. Nem akarom hinni, hogy azokat szabadságink ellen lenne fordítandó; de olly időben tevő azt, mikor a' szószéken hangos biztosításokat hallánk az általános béke fennmaradásáról. Még komolyabb szemrehányást érdemel a' ministerium, hogy a' statushatalom a' követválasztásokba avatkozik. Ohajtom, nyilatkozzék meg a' ministerium: vajjon érdekek befolyásával, vagy a' választó collegiumokban (gyűlésekben) szólva kíván e a' választásokba avatkozni? Ha a' kamara az

ország sz  
lenségét i  
zugságot  
ni. A' ka  
tisztviselő  
bűnhődés  
tik. Hivat  
lyek, min  
is, némi  
seletéből  
sejdtetn  
latkozásá  
ból kell  
esos néh  
máskép g  
Szükség  
viseletet  
hogy a' m  
mezni ne  
azt hisze  
a' szabad  
így én m  
kodó, hi  
védelmez  
darabig  
reskedés  
egyenlő  
tudós lét  
mány ren  
erata elv  
én mindi  
ják, a' m  
vel; ar  
szavazat  
kérdzik  
gunk jel  
varja m  
teljesült  
ben igér  
pengeti  
szót a' m  
tottuk f  
vagyunk  
gemäss)  
Francia  
lyek az  
nemzeti  
köteless  
ban, S  
tagadás  
csak M  
lékezne  
Fr  
meg fer  
mányt a

ország szavát fejezi ki, a követek függetlenségét inkább kellene tisztelni, ha csak hazugságot nem akarnak a törvénybe csusztatni. A kamara sértve van, ha a követ mint tisztviselő bűnhődik. Ezen méltóság nem csak bűnhődés, de jutalmazás által is kockáztatik. Hivatalok, rendszalagok osztattak ki, melyek, mint himni akarom, ha megérdemlették is, némi hajlásokra mutatnak, 's a követ viseletéből hivatalra jelettetést (candidatiot) sejdítetnek. Csudálkozik továbbá Persil nyilatkozásán, hogy a status-ügyvédnek gyanúból kell üldöznie. Epen a politikában tanácsos néha az előzvényeket elnézni tudni; ki máskép gondolkodik, nincs politikai fogása. Szükségesnek mondja továbbá a nemzeti képviselést szélesre kiterjesztetni. Mondták, hogy a monarchiát a szabadság ellen védelmezni nem fognak (Lafayette); de részemről azt hiszem, hogy melly napon a monarchia a szabadságtól megválnék, el is veszne, 's így én mint az öröklő monarchiához ragaszkodó, hiszem, hogy azt a szabadságnak kell védelmeznie. — (lármas mozgás, az ülés egy darabig félben szakad) Thiers ur a kereskedési minster: Igaz, a ministerium nem egyenlő elemekből van alkotva; de hogy én tudós létemre a ministeriumban ülök, a kormány rendszerére mutat. Mondják, én demócrata elveimet megváltoztatám; az nem igaz, én mindig a monarchia embere voltam. Mondják, a ministerium nincs a kamara többségével; arra szó sem kell, mert ezt az első szavazat el fogja határozni. Rendszerünket kérdezik? mi azt feleljük: ez okozta országunk jelen boldog állapotját. De épen ez zavarja meg az oppositót, mert jóslati nem teljesültek. Magok ezen urak mérsékletben ígérkeznek szólani. Még Mauguin ur se pengeti többé a háborút. Gyakran tesznek szót a béke és rend fenmaradásáról. Mi tartottuk fen mind a kettőt. Mi, uraim, megvagyunk győződve, hogy korszerűleg (zeitgemäss) cselekszünk (nevetés és zugás). Franciaország a szabadságot népekre, melyek azt meg nem érdemlik, nem tolhatja; ha nemzetiségek veszélyben forognak, tudjuk kötelességünket. Így tettünk Spanyolországban, Schweizban és a keleten. (Mozgás és tagadás) Midőn háborúról van szó, örömet csak Marengóra, Waterloora soha sem emlékeznek. (Folytatása következik.)

Franciaországban most a republicainál meg fenyegetőbb párt vagyon, melly a kormányt akarhatja ellen magával ragadja, tudni-

illik a parlamenti reformra törekedési; ez azon sark, mellyen fordul meg Franciaországban most minden oppositio. Ezen reformkérdést eredetileg a Gazette támasztá, melly általánosan minden francziának, 's mindenütt szójogot kívánt. — Lassanként kivették ezen ideából (eszméből) a mi benne okos és alkalmazható volt, 's most az általános szójogra reformrendszert következtetnek, melly által a választás, és választathatás censusa lejobb tetetnék, 's így, a földbirtokon kívül capacitások (értelmes fők) is lennének választók- 's választathatókká.

Toulousi levelek szerint ezen város barmorvos-intézete (Veterinaria) komoly háborgások helye volt. — Lascases 's Bertrand gen. mint mondják, magára vállalá visszahuzási indítványát azon törvénynek, melly a Bonaparte-ház tagjait Franciaországból száműzi, a kamara bureaujában letenni. Beranger, Vial, Maugin, Salverte 's Cormenin urakat mondják támogatóinak. Ha némelly hírlap állításainak hihetni, Dupin és Thiers uu. kedvezőleg nyilatkoztak felőle. — Lelewel lengyel tudós, ki most Brüsszelben visszavonultan él, numismatikai munkája kiadásával foglalatatos, mellyhez a rezeket (réztáblákat) saját vezérlete alatt metszik. — Rossi gróf (az ismért Sonntag énekesné férje) 9 hónapos távollét után dec. 29ikén érkezett Hagába mint sardiniai ügyvivő a németalföldi udvarnál.

#### SPANYOLORSZÁG.

Zabala, mint V. Károly biscayai hadainak generálja, 's azon tartományban kormányzó választottság tagja hivatalos tudósítást küldte a guernicai ütközet felől a választottság elnökéhez, melly így következik: „Seregim igen fontos okokból hatalmokban kerítvén 5 személyt, kik monarchiánk elleni tulságos szellemükről eléggé ismeretesek, 's kik most már főszálláson fogva, de állapotjukkal férkezhető kiméletben 's tiszteletben tartatnak; az ellenség is részéről mintegy 6—700ig menő hadlábát küldte ki Munguiaba, hogy nemzetségem tagjait elfoghassa, mi meg is történt. Az én négy fiam fogságra hurczoltatott. Másnap 20kán, ugyanazon hadláb, seregim állása felé Apriatának nyomult 's sifajmat az előrendben viteté ellenünk. Gondolja el excád azon kínos helyzetet, mellyben illy körülmény közt szenvednem kelle; ha vezéri kötelességemnél fogást megtámadom az ellenséget 's tüzet adatok reá, fiaim hálnak legelső aldozatul el. Nem vala mit tennem tehát, mint fortélyhoz nyulni, hogy általa mind atyai mind vezéri kö-

telességim teljesítsem. 'Hadaimmel visszavonultam Rigoitia, majd később Guernica felé; 's itt 21kén az ellenség már megtámadott, de milly utálatos és áruló módon! gyermekimet ismét az előrendben huzcolá ellenem. Iszonyu helyzet egy atyára 's nehéz próba egy vezérre! Azonban jó az isten, ő itt is megsegíte. — Eljen a' vallás! mondám, éljen a' mi törvényszeres királyunk don Carlos! ha mingyárt vesznek is gyermekim 's én velük! Felejtván hogy atya vagyok, elrendezém seregimet azon állásokra, honnan az ellenséget kellően támadni legbiztosbnak gondolám, 's tüzet lobbantatók hadi soraira, rettentőt, milyennek Biscaya még tanuja nem volt. 'S ime, kegyelmes uram, épen a' guernicai nagy fánál; körösleg e' diszes emlékjelöknél szabaddályos (privilegiált) tartományunk fiai nagy tetteinek, melly alatt fejdelminket a' mi urainkat szoktuk kikiáltani 's melly alatt királyink a' tartomány őstiszteletü szabadályi főtartására esküsznek előttünk, ott, honnan őseink dicső árnyéki védelem 's áldással lebegnek reánk alá, — nyerék el Biscaya vitéz férfai a' teljes diadal borostyánját. Lehetetlen, Úram! azon rettenhetlenség, hidegvér 's vitézséget ábrázolnom, mellyel seregink az ellenségre rohantak, 's azt még épületekben is, hova mint biztos védfalak mögé rejtettek, bayonettekkel követé 's vivá. Csak nagy ügygyel juthata módhoz közülok mintegy 180, megsebesített vezérükkel együtt, a' beállott éjszégédével, melly egyszersmind az ütközetnek véget vete, megfuthatni, a' többit mind leve-rék seregink vagy elfogák. Ez röviden a' mi első ütközetünk szerencsés kimenete, mellyet derék harcossink a' bitorlóné párthivein vittak ki. Mi dicsőket nem várhat még a' király a' mi urunk 's excád illy vitéz bajnokoktól, kik magokat mingyárt első harcban is ennyi dicsőséggel tüntetétek elő! Isten tartsa excádat. Költ főhadi szállásunkon Aleagroban dec. 24. 1833. Fernando de Zavala.“

Gen. Quesada Ó-Castiliában ismét fölszólítást bocsáta közre. Tárnya a' királyné minapi határozata, mellynél fogvást a' lázadók megtérésére ujjolag 20 nap engedtetik. E' fölszólítás 4ik pontjában következő pártos vezérek vannak a' bocsánatból kirekesztve: Merino, Balmaseda (már elfogatott), Cuevillas, Villalobos, Landeras, Cusdrado, Caraza, Bazilio Garcia 's ezek egyesületének többi tagjai. A' 6dik pont szerint, kik e' fölszólítás következősiben engedelmességre nem térnek 's később lennének el fogva, azonnal minden

irgalom nélkül kivégeztetnek 's csupán 4 óra engedtetik a' keresztyén módu halálhoz készülésre. 7ik pont. E' bocsánat csupán lázadás-büntetéstől fogja fölmenteni a' megtérőket; rablás, gyilkolás és egyéb zendülés közben elkövetett vétkekért keményen lakolni fognak. Megtérő tisztviselők előbb viselt hivatalaikba nem léphetnek, míg az iránt különös kir. parancsot nem nyernek. 8ik pont. Azonoknál fogva, minthogy a' pártosak vezérei közönségesen harmad v. negyed magokkal, és soha 17 vagy 20nál többre menő kísérettel járni nem szoktak, ha valamely helységben eképen keresztül menvén, elfogatásukra a' tisztviselők mulasztanak megtenni a' szükséges rendszabásokat, hivatalaiktól megfosztatni, a' lakosság pedig melly előjáróji segédmire nem járulna, 300 arany birsággal fog büntettetni, 's a' t. — E' 20 napi időengedés általjában ki van az egész országbeli lázadókra terjesztve, de kihirdetése 's ne talán e' közben hozzá adandó módosítás mindenütt a' főkapitányokra bízott. Innét van, hogy némelgy tartományokban igen nagy, másokban ismét legkisebb foganatját sem láthatni. Biscayaban, vasárnaponként rendszerint haza térnek az insurgensek 's bocsánat paizsa alatt misét hallgatnak, tiszta ruhát öltenek, becsületesen jóllaknak, de hétfőn ismét guerillákhoz szegődnek, hogy jövő vasárnapig újra rablást és harcokat üzzenek. Nem így Ó-Castiliában (Quesada főkapitánysága) 's Valenciában. Ez utóbbiban névszerint a' Morellából megszalasztott insurgensek százanként 's jobbara már mindnyájan haza tértenek, 's gen. Breton többé szükségesnek sem látja ottani további örködését, hanem megy seregével vissza Tortosa felé. A' santiagoi és tarragonai érsekek, valamint a' barcelonai, ciudad-rodrigo, leridai, orensei, és tuyi püspökök ujjabban is bizonyossá tevék a' királynét hűség hódolatuk iránt. Mint különöset említik a' madriti lapok, hogy királyné ő felsége a' tortosai püspököt, don Victor Saezt, magához a' fővárosba meghívá. Tudva van, hogy Saez tette föl a' manifestumot, mellyet VIIik Ferdinand 1822 oct. 1sőjén Puerto de Santa Mariából kiszabadulta után közre bocsátott.

Bayonnei levelek, Spanyolország éjszaki részeiről jan. 2kán érkezett hírek után, azon tartományokat folyvást igen nyugtalanoknak írják. A' polgárháboru forr, valamint kezdetekor, 's lecsilapittatása, a' hegyekben esett nagy havak és szakadatlan roszt idők miatt, mellyek a' hadi mozdulatokat igen gátolják,

még ne  
járás sz  
lik, a' ca  
minthog  
ellenük  
érdemlő  
egyedül  
támadók  
Zavaláh  
jes küls  
seregek  
lét tartot  
násmod  
valamire  
tanácsár  
rült insu  
baoi pos  
állott ca  
lencia d  
ták ujra  
szétüzet  
kimenet  
regek s  
tettek a'  
érkezik  
vezetes  
insurgen  
rül törté  
ni; más  
dók Log  
regeket  
driti hiri  
tartózk  
mind do  
vén a' p  
vao hatá  
legret o  
tele dec  
küzette  
21 álgy  
nyol ifj  
ban min  
zott, ki  
fogdosv  
sereg m  
retes ge

Az  
vámrend  
tok lehu  
ket kül  
közbenj  
reskedő  
mellyne  
den szá

még nehezebbnek látszik. Az országutakon járás szerfölött veszedelmes; ma, mint hírlik, a' carlositák egy francia kurirt öltek meg, minthogy az általa vitt hivatalos irományokat ellenük védelmezni akará. Gen. Harispe hitelt érdemlő tudósításokból érté, hogy Navarrában egyedül, 4000nél többre megy a' fegyveres támadók száma. Mondják, hogy d. Carlostul Zavalához egy barát ruhában öltözött titokteljes külsejű ember érkezett volna meg, ki a' seregek egy részin azonnal figyelmes szemlét tartott. Madritban a' kormány szelidebb bánásmódot és kegyelmezést kezd követni, hogy valamire mehessen. Igy Zea ur 's a' papság tanácsára a' királyné a' Biscayában kézre került insurgens vezérnek Unceta nevű volt bilbaói postaigazgatónak 's több, vezérlete alatt állott carlosita tisztnek megkegyelmeze. Valencia délszaki részein Alcira körül a' carlositák újra táborba gyűlögnek; seregek mentek szétütetésökre, 's már ütközet is történt, de kimenete nem tudatik. A' francia figyelő seregek st. Jean de Luz vidékén mozdulatokat tettek a' legszélsőbb határvonalig. Épen most érkezik hira, mondja végre a' levél, két nevezetes ütközetnek, melly mind kettőben az insurgensek vesztének, egyike Ascoytia körül történt, kik vezérletei alatt még nem tudni; másika los Arcos mellett, honnét a' támadók Logronjo felé futamultak; itt a' kir. seregeket gen. Lorenzo vezérlé. Dec. 24ki madriti hírlapok szerint, Estremadurából az ott tartózkodott portugáli emigransok egyszersmind donna Maria párthivei seregestül fölkelvén a' portugáli széleken beütöttek, 's Marvao határszéli várost valamint később Portalegret ostrommal bevevék. Az elsőnek bevétele dec. 12kén történt, donna Maria lobogóji kitűzettek, 's a' lakosság hosszú vivákkal 's 21 álgylövéssel tisztelé a' portugáli és spanyol ifjú királynékat. E' két elfoglalt városban mintegy 50 menekvő carlosista találkozott, kiket a' portugáli constitutionalisok elfogdosván Badajozba átküldöttek. A' győztes sereg mintegy 400ra megy, vezérük az isméretes gen. Pinto.

#### NÉMETORSZÁG.

Az Indépendant számos b német statusok vámrendszeri egyesületében, 's azon korlátok lehullásában, mellyek ezen országrészeket külön szakaszták, Poroszország munkás közbenjárultának köszönhető közönséges kereskedői szabadság rendszere próbáját látja, mellynek nincs egyéb czélja, mint a' mit minden század törvényhozóji elérni törekedtek,

t. i. az emberi nem részire a' lehetséges jóllét legnagyobb öszveségének megszerzése. —

Dec. 27ikén választattak meg Coblenzben a' jul. 14iki kabineti parancs által alapított kereskedői kamara tagjai. A' kereskedői kamara rendeltetése: „nézeteiket 's észrevételeiket a' kereskedés, kézművek, gyárak, és hajózás meneteléről a' statushatóságnak fölterjeszteni; annak ezek akadályit, 's az akadályhárító módokat kijelelni. Általadhatni neki azon nyilvános intézetekre felügyelést, és elrendelést is, mellyek a' kereskedésre 's hajózásra tartoznak. Évenként januárban ad fő tudósítást a' bel ministernek mind ezekről, hozzá iktatva egyszersmind saját ohajtásait is.

Most tudni meg; Lord Stanhope-nak arra, hogy a' szerencsétlen Hauser Gáspárt pártfogása alá vegye, egy történet adott alkalmat. A' lordnak t. i. Nürnbergben keresztül utaztában eltört kocsija, 's e' miatt kénytelen volt néhány nap a' városban mulatni. Ezen maradás alatt ohajlását nyilvánítá, a' talált ifjuval megismérkedni. Hauser Gáspárt a' lordnak bemutaták; 's ez a' szerencsétlen sorsán annyira megindult, hogy igazi atyai gondot fordítá rá, 's a' nürnbergi előljárást arra bírta, hogy eddigi növendéköket egészen neki adták ált. 1831. dec. 1. Bambergbe vitte őt magával a' nemes lelkű emberbarát, hol mindenre gond volt, mi őt testi és szellemileg kiképezze. — Ujabban pedig L. Stanhope 5000 p. forintot ígért a' király által ígért 10,000 hez jutalmul a' gyilkost felfödözendőnek.

#### A M E R I K A.

Nov. 29iki tudósítások szerint (Jamaikából) Serpent hadibrigg Carthagenából oda megérkezett azon hírrel, hogy a' kormány Bogotában a' francia consullal Barrottal bánást törvénytelennek nyilatkoztatá, 's megparancsolá, hogy személye ezentul tiszteltessék. A' francia ügyviselő Lemogne ur vonakodott végső határozást tenni, míg kormányától újabb utasításokat kap. Woodbine ezredes gyilkosait nov. 29dikén vala szándék agyon lövetni. — Buenos ayres-i levelek jelentik, hogy noha alkudoztak az insurgensekkel, kevés remény volt még is a' támadást vérontás nélkül lecsilapíthatni. Azonban az ott tartózkodó idegenek tulajdonukat bátorságba helyezték, 's a' leggonoszb esetre készületeket tettek. A' révben egyetlen angol hadibrigg sem volt. A' bogotai fő törvényszék a' jul. 23iki zendülésbe keveredtekről kimondta ítéletét, melly 46ra halált mondott, de közülök 36nál a' végrehajtó hatalomnak a' halálos büntetést más-

sal felcseréltetni ajánlta. Mind e' mellett oct. 17kén 17. a' főváros nyilvános téréen (piazcán) agyon lövetett. Ezen kivégzettek közül Nieto Antonio vallomásánál fogva Santander gen. börtönparancsot (Verhaftbefehl) adott Velez Francisco de Paula, Jose Miguel Pey, és Urdanete Francisco, sőt Leon ur ellen is, kik tömlőczre hányattak. — Az eguadori status kongressze Flores generált rendkívüles hatalommal holtig tartó dictatorrá kiáltotta ki.

Uj-Yorki levelek dec. 10ikéig jelentik, hogy Stevenson ur számos szótöbbséggel ismét, már negyedszer, a' képviselőház szőlőjává (speaker) választatott. A' ház titoknoka (clerk of the house) Franklin Valter ur lett.

#### TÖRÖKORSZÁG.

Bár mi örvendetes volt maj. 25. (jun. 6.) a' Serbusoknak, midőn fejdelmüktől hivatalosan értették, hogy a' porta az 1812ik évig szerb igazgatás alatt állott 's 1813ban Churschid basa által önkényesen elfoglalt kerületeket ismét a' szerbeknek adta által: nov. 22ke (régi sztil) még is szerencsésb 's örvendetesb volt rájuk nézve. E' napon t. i. szerb kurir érkezett Konstantinápolyból, melly a' régen várt, 's II. Mahmud szultán által saját kezével aláirt, minden a' Serbusok által 1820ban követelt nemzeti kiváltságot megerősítő hattischerifet Milos hgnek meghozta. E' szerint minden viszony, a' mennyire azok az 1830. nov. végén Belgrádban ünnepélyesen kihirdetett, — 18 kiváltsági pontból álló — hattischerif tartalmához képest, még eddig végre nem hajtottak, ezentul be fog végeztetni; névszerint: 1) a' Serbusok által mult nyáron elfoglalt uj határ-kitűzés, mi által Servia félannynagyságot nyer még mindeddig terjedéséhez; 2). Minden községi, uradalmi, királyi, 's különféle egyenes adó áttengedése a' szerb igazgatásnak, 2,300,000 török piasterből (mintegy 52,000 császáraranyból) álló esztendei adózás mellett; 3) a' Törökség kitakarodása minden szerb erősségből és városból öt év alatt, Belgrádot kivéve, hol a' Serbusokkal együtt élni kötelesek; 4) minden uj erősítvény lerontatása Serviában. Ezen örvendetes hír vétele után mindjárt gyorspostákat küldö Milos hg minden szerb törvényhatóságához, melly a' nemzeti ohajtás ö-

szinte teljesültéről tudósítson. A' kragojevaczi lakosoknak álgyudörgés, 's a' hercegi őrség Kragojevaczon fekvő I. osztályának, melly azonnal zengő muzsikával lépett ki, fegyverüdvözlése adta tudtára ezen vigadalmos napot. Nem sokára megkondultak a' harangok, 's fiatal és öreg, — 's minden nem, az egyházba sietö, a' minden jó adójának belső nemzeti függetlenségök megnyerteért hálát mondani, 's ezután a' napot ünnepélyesen megüllni. —

#### ELEGYHIREK.

Épen, midőn dec. 31. 's jan. 1sője közti éjfélnélkor 12 órát ütött, Lipcse táján minden porosz vámsoromp lezuhant az uj vámszerződésnél fogva; milly egyetemi örömjel volt ez főkép Lipcsén az akkor tartatni szokott sokadalom v. vásárkor 's a' határszéleken! hol a' külön kormány 's föld fíjai baráti karöltve víg lakomával ünneplék a' szorgalm-békőji lehalltát. — A' Bossange kiadásabeli német Pfennigmagazin (fillér- vagy batkatár) 60 ezer előfizetöt számlálанд nem sokára. — Bécsbe január 2dikaig az idegen ministerek nagyobb része már megérkezett. Hátra van még a' porosz minister, Ancillon ur, ki nagyon beteg 's más küldött (Alvensleben) jövend helyébe; a' bajor, Giese báró; — a' württembergi, Veroldingen gróf; és a' mecklenburgi, Plessen báró. Ki lesz a' Conferentiánál a' 13ik szavazati képviselő? még nem bizonyos, minthogy a' reuszi minister, Marsall ur, ki megválasztatott, nyavalyog. — A' meltzi klastromban (Volhyniában) és Sebeschchen (a' witebski kormány-megyében) egyházi kerületi oskolákat nyitattott a' czár a' görög-egyesült pápság gyermekeinek neveltetésökre, mellyek mult sept. elein fel is nyitattak. — A' porosz igazság-ministerségi újabb rendelése minden törvény 's tiszt-hatóság elibe azt szabá sinórmértékül, hogy egyik törvényhatóság a' másikat akár nagyobb legyen, akár kisebb, egyedül királyi törvény- v. tiszt-hatóságnak czímezze, 's az illy dicsérö czimzeteket v. megszólításokat, mint főmagasztalatú (hochpreislich) nagyméltóságú (hochloblich) tekintetes (wohllöblich) többé semmi esetben sem alkalmazza.

A' gabona pesti piaci ára jan. 21 <sup>én</sup> 1834:				Pénzkelet:			
poz. m. val. gar.	legjobb	kozep	csékely	poz. m. val. gar.	legjobb	kozep	csékely
Tisztabuzs	—	—	102 $\frac{1}{2}$	Zab	42 $\frac{3}{4}$	42	41 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	—	—	—	Köles	—	—	—
Bozs	—	—	—	Köleskása	—	—	—
Arpa	—	—	—	Kukoricza	53 $\frac{1}{2}$	52	—

  

Pénzkelet:			
Bécs januar' 16iken közepár pengő pénzben.			
Status 5 pC. kötel.	95 $\frac{5}{8}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	55 $\frac{1}{2}$
„ 4 pC.	85 $\frac{1}{2}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	54
„ '1820 <sup>i</sup> kölcs.	—	Bankrészvény	1227 $\frac{1}{2}$
„ 1821 <sup>ki</sup> „	136 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkezteti Helmezy. Nyomatja Landerer.

Ap  
sőbb ha  
lannál s  
pápaivá  
továbbá  
kánonok  
rán cz  
Imre  
pesti m.  
's egyh  
nos att  
18ki leg  
rök Józ  
sz. Jaka  
gyelmes

Ge  
czot ö  
zata sz  
tott meg

A'  
nál üres  
danovici  
dóját,

Tö  
toknok  
viselősé

Az  
sárrá fe  
dósittat  
ke volt  
mivel m  
árus ela  
száz ko  
terhét,  
más szin  
nyú sem  
ból kivo  
veszöds  
tott 's ú  
mából a  
— Haz  
a' szoms